

Nr 31.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om rätt för av kommun valt ombud för de skattskyldiga att deltaga i förhandsgranskning av deklARATIONER.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 142 av herrar *Petersson* och *Annér* och II: 230 av herr *Svensson* i Ljungskile m. fl. har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning och förslag om sådan ändring av taxeringsförordningen, att ett av respektive kommun valt ombud för de skattskyldiga får deltaga i förhandsgranskningen av deklARATIONER».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 230.

Enligt 109 § taxeringsförordningen skola beskattningsnämnderna vid fullgörandet av sina uppdrag ställa sig till ovillkorlig efterrättelse de föreskrifter, skatte- och taxeringsförfattningarna innehålla, samt, efter samvetsgrann prövning av meddelade uppgifter och för övrigt kända förhållanden, efter bästa förstånd åsätta taxering, så att densamma varder i möjligaste måtto likformig och rättvis.

Beträffande kommunvald ledamots i taxeringsnämnd rätt till granskning av självdeklARATIONER gälla vissa inskränkningar enligt 56 § 1 mom. taxeringsförordningen. Där stadgas, att dylik granskning må verkställas av den kommunvalda eller landstingsvalda ledamot i taxeringsnämnd, som nämnden därtill utser, ävensom att i särskilda fall må vid granskningen biträda ytterligare en ledamot, som nämnden därtill utser. Vidare stadgas i sistnämnda författningsrum, att sådan jämlikt 8 § 4 mom. taxeringsförordningen vald ledamot i taxeringsnämnd, som har till uppgift att granska virkesdeklARATIONER, äger verkställa granskning av självdeklARATIONER, i den mån så erfordras vid fullgörande av ledamotens ifrågavarande åliggande. Angående motiven till berörda bestämmelser, som tillkommo år 1928, må här erinras om följande.

Första särskilda utskottet vid 1927 års riksdag anförde i sitt utlåtande nr 1 (s. 86):

»Såsom i taxeringssakkunnigas betänkande framhålles, har inom riksdagen vid flera tillfällen väckts förslag om vidgad rätt för kommunvalda le-

damöter i taxeringsnämnden att taga del av deklarationsmaterialet. Utskottet finner väl, att de skäl, som tidigare anförts mot en dylik utvidgning av granskningsrätten och vilka i huvudsak grundats å farhågor för deklara-tionshemlighetens äventyrande, icke kunna fränkännas giltighet. Men om rätten för de kommunvalda ledamöterna att taga del av deklarationsmate-rialet begränsas till två sådana ledamöter, därav allenast en självständigt må utöva granskningen, torde någon fara för deklarationshemlighetens bry-tande ej finnas, och på dylikt sätt kan det behov av utvidgad gransknings-rätt, som otvivelaktigt föreligger på vissa håll, tillgodoses.»

Den år 1928 antagna författningstexten anslöt sig emellertid endast del-vis till nämnda uppfattning utan omformulerades enligt följande uttalande av *särskilda utskottet vid 1928 års riksdag* i utlåtande nr 1 (s. 92):

»Såsom följd av vad utskottet föreslår beträffande 81 § bör ur 1 mom. i denna paragraf uteslutas stadgandet om ovillkorlig rätt för den kommun-valda ledamot, varom förmåles i 8 § 4 mom., att granska självdeklaratio-ner. Sådan rätt synes böra tilläggas dylik ledamot endast i den mån så er-fordras för fullgörande av ledamotens särskilda åligganden beträffande virkestaxeringen; förslag härom framlägges nu av utskottet.

Däremot har utskottet ansett sig böra upptaga ett av första särskilda ut-skottet år 1927 framställt förslag, att självständig granskningsrätt beträf-fande självdeklarationer må tillkomma en av taxeringsnämnden utsedd le-damot. Genom en sådan anordning torde det behov av utvidgad gransk-ningsrätt, som lärer förefinnas på vissa håll, kunna tillgodoses utan även-tyrande av deklara-tionshemligheten.»

I de föreliggande motionerna har anförts bl. a., att de personer, som un-derkastade deklara-tionerna en ingående granskning i våra taxeringsnäm-n-der, torde i väsentlig grad vara inställda på att bevaka samhällets rätt gent- emot den enskilde skattebetalaren. Det vore visst inte så, att den skattskyldi- ges deklara-tion — i den mån den avveke från vad som vore riktigt — alltid vore till hans egen fördel. Bristande kunskap om avdragsbestämmelser och annat kunde ofta leda till för hög slutsumma. I praktiken torde det ofta vara så, att man godtog den skattskyldiges uppgifter, även om en granskning bor- de leda till justeringar. Det bleve alltmera nödvändigt, att förhandsgranskning- en finge en mera allsidig karaktär. Detta skulle kunna ske på så sätt att kommunerna finge välja ett ombud att deltaga i förhandsgranskningen med uppgift att beakta den skattskyldiges intresse genom att i förekommande fall göra vederbörande deklarant uppmärksam på eventuella fel och inhämta sådana upplysningar, som kunde leda till deras avhjälpande.

I syfte att erhålla kännedom om i vilken utsträckning kommunvalda leda-möter i taxeringsnämnd verkställa granskning av självdeklarationer har utskottet framställt förfrågan under hand i förevarande avseende till sty-relsen för *taxeringsnämndsordförandenas riksförbund*. Enligt vad styrelsen i anledning därav meddelat utskottet torde tämligen regelmässigt förfaras så vid taxeringen, att nämnden utsåge en ledamot, eventuellt med biträde av annan ledamot, att genomgå samtliga deklara-tioner. Det vore icke riktigt, att nämnderna ej skulle vidtaga rättelser i avgivna deklara-tioner, vilka

kunde vara till den skattskyldiges förmån. Det vore tvärtom mycket vanligt att så skedde. Det vore svårt att se huru de skattskyldigas intressen skulle kunna effektivare tillgodoses, om nämnden utökades med ytterligare en ledamot med, såvitt styrelsen kunde finna, precis samma befogenhet, som redan nu tillkomme ledamot av nämnd. Motionerna avstyrktes därför såsom icke ägnade att medföra åsyftad verkan. Då emellertid en annan metod för förhandsgranskning av deklARATIONERNA i viss utsträckning tillämpades, nämligen den att deklARATIONSMATERIALET delades upp på nämndens samtliga ledamöter, vore det önskvärt, att ett sådant förfarande förklarades stå i full överensstämmelse med gällande författning.

Taxeringsnämnd består enligt nuvarande bestämmelser av ordförande och kronoombud, vilka utses av länsstyrelsen, samt ett antal kommunvalda eller landstingsvalda ledamöter. Kronoombudets uppgift är särskilt att vid granskningen tillse, att kronans intresse vid taxeringen varder behörigen iakttaget.

Utskottet.

I förevarande motioner har hemställts, att av respektive kommun valt ombud för de skattskyldiga måtte få deltaga i förhandsgranskningen av deklARATIONERNA, varigenom denna granskning skulle få en mera allsidig karaktär än som nu vore fallet.

Utskottet får i anledning av motionerna erinra om att taxeringsnämnd jämlikt 109 § taxeringsförordningen skall eftersträva, att taxeringen varder i möjligaste måtto likformig och rättvis. För att på ett ändamålsenligt sätt fylla denna uppgift åligger det sålunda nämnden att vidtaga rättelse i självdeklARATION ÄVEN TILL vederbörande skattskyldiges förmån, då felaktighet i förevarande avseende uppmärksammats. I till utskottet inkommet yttrande över motionerna från styrelsen för taxeringsnämndsordförandenas riksförbund har framhållits, att rättelse till de skattskyldigas förmån sker i ett stort antal fall vid taxeringsarbetet. På grund härav finner utskottet skäl icke föreligga att låta en av kommun vald ledamot i taxeringsnämnd få till särskild uppgift att vara ombud för de skattskyldiga.

Från styrelsen för taxeringsnämndsordförandenas riksförbund har vidare framhållits såsom önskvärt, att föreskriften i 56 § 1 mom. taxeringsförordningen, enligt vilken högst två kommun- eller landstingsvalda ledamöter i taxeringsnämnd äger granskningsrätt beträffande deklARATIONSMATERIALET, utvidgades att omfatta samtliga ledamöter i nämnden. Utskottet vill i detta hänseende påpeka, att den nuvarande begränsningen i fråga om taxeringsnämndsledamöternas granskningsrätt i huvudsak grundats å omsorgen om att deklARATIONSHEMLIGHETEN icke äventyras. Utskottet finner emellertid icke tillräckliga skäl föreligga att förordna, att granskningsrätten utsträcker ytterligare.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

Bevillningsutskottets betänkande nr 31.

att de likalydande motionerna I: 142 av herrar Petersson och Annér samt II: 230 av herr Svensson i Ljungskile m. fl. om rätt för av kommun valt ombud för de skattskyldiga att deltaga i förhandsgranskning av deklARATIONER icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 juni 1947.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Johan Bärq, Wahlmark, Velande, Sjö-
dahl, Gustaf Elofsson, Frans Ericson, Wehtje, Björnsson och Robert Berg;
samt

från andra kammaren: herrar Lövgren, Hagberg i Malmö, Björklund,
Hammarlund, Olsson i Gävle, Sandberg, Karlsson i Grängesberg, Andersson i
Dunker, Bladh och Jonsson i Malmgrava.
